אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבת. שבוע אחת: שכיר שבוע. שמטה

אחת: נוסן לו שכר שבס. כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

בכלל שאר הימים: לפיכך. כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת

הגהות הב"ח

א) [כתובות קי: ב"ב קמו. סנהדרין קא.], ב) מגילה ג., ג) [בערוך ערך עטר ב תמלא פי׳ הגון מאד], ד) [מס׳ סופרים פ״ו ה״ח], ה) ול"ל אחר ד"ה הלכהן,

מסורת הש"ם

תורה אור השלם וַיִּקְרְאוּ בַּסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפֹּרְשׁ וְשׁוֹם שֶׁבֶּל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא:

וְאָקְחָה פַּת לֶחֶם לבכם ַ וסעדוי וְסַעֲדוּ יִּנְּבֶּט אֵנִּיּ תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן בראשית יח ה בראשית יח ה

3. ויאמֶר אָחִיהְ וְאִמָּה תַּשַׁב הַנַּעָרְ אָתָנוּ יָמִים אוֹ עָשוֹר אַחַר תַּלַרְ: בראשית כד נה

בואס זי כו ב י. נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי שְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים שְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אחר תאסף אל עמיף:

במדבר לא ב במדבר לא ב 5. קדמו שָׁרִים אַחָר נֹגְנִים בְּתוֹף עֻלְמוֹת תוֹפֵפוֹת: תחלים סח כו 6. צִדְקָתְךּ כְּהַרְרֵי אֵל תהום אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיע יְיָ: תהלים לו ז תהלים לו ז

7. וַיַּרְ דָּוִד אֵת הַדֶּדְעֵזֵר בָּלֶרְתוֹ לְהָשִׁיב יֶרוֹ בִּנְהַר בְּלֶרְתוֹ לְהָשִׁיב יֶרוֹ בִּנְהַר שמואל ב חג פַרַת: שמואל ב טז כג

שמואל ב טוכג 9. הָנֵּה יָמִים בְּאִים נְאָם יִיְ וְנִבְנְתָה הָעִיר לְיִי מִמִּגְדֵּל חֲנָנְאֵל שַׁעַר הַפִּנָּה: ירמיהו לא לז 10. הַשְׁמִיעוּ אֶל בָּבֶל רו. וַיִּשְּׁבֵּי כּוֹ עָּגִי בְּּעֶּּי רַבִּים כָּל דּרְכֵי קֶשֶׁת חֲנוּ עָלֶיהָ סְבִיב אַל יְהָי לָה פְּלַטָה שַׁלְמוּ ָּיִּי יְּיִּי יְּיֵּי יְּיֵיְּיִּ לָה כְּפָעֶלָה כְּכֹל אֲשֶׁר עֶשְׂתָה עֲשׂוּ לָה כִּי אֶלֶ יי זדה אל קדוש ישראל:

עָשִׁית אֶת חֲמוֹתֵך אַחֲרֵי מות אִישֵׁך וַתַּעַזְבִי אָבִיך וְאָמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתַּךְּ וַתַּלְכִי אֶל עֵם אֲשֶׁר לא יָדַעַהְ הְמוֹל שִׁלְשוֹם: רות ב יא

12. וַתֹּאמֶר אֵלֶיהְ בל אֲשֶׁר תַּאמְרִי אֵלֵי אַלִי רות גה וַתֹאַנֶּוֹר ייי ז די :אעשה רו. תַוּאַכֶּה נְתַן לִי הַשְּׂעֹרִים הָאֵלֶה נְתַן לִי כִּי אָמַר אֵלֵי אַל תְּבוֹאִי רַיקָם אֶל חֲמוֹתַךְ:רות ג יז וב ער הַנֶּה יִסְלַח יִי לְעַבְּדֶּךְ בְּבוֹא אֲדֹנִי יִי לְעַבְדֶּךְ בְּבוֹא אֲדֹנִי בית רמון לְהִשְׁתַחְוֹת שָׁמָה וְהוּא נִשְׁעָן עַל יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמֹּן בְהשְׁתַּחֲנְיָתִי בֵּית רַמּן הַשְּׁנִּנְיְנֵינִי בֵּיוֹנִ וְבַּּן סְלַח יְיָ לְעַבְדְּךְּ בַּדְּבָר מלכים ב ה יח

אם אבדו. בשבת: אינו חייב באחריותן. הואיל ואינו שכיר ביום שבת: אם היה שכיר שבת. שנותנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי השבוע נותנין (a) שכר שבת דהבלעה

שרי: אם אבדו. בשבת חייב באחריותו דהא נותנין לו שכר השבת: אלא גבי שבת. (ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קאמר דהא שרי בהבלעה: דיפנו אבהחהון דינוקא למצוומה דלהון. שחם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו טרודין בהן ולא היו פנויין למצות שבת להתענג בו אבל שונין הואיל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפנו. כדי שיהו פנויין: ויקיר להו עלמא. שכבד עליהם ללמוד מפני המאכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בנות. שמלמדין חותן תורה מי בעיין שימור אינהו לאו אורחייהו למיפק אבראי דכתיב כל כבודה בת מלך פנימה (מהלים מה) וליכא לאוקמא בה שכר שימור: שכר פיסוק טעמים דאורייתא הוא. ולא מצי למשקל עלייהו אגרא: אנו הפסוקים. עד היכן מסיים כל פסוק ופסוק. ולהכי קרי להו שום שכל שיכול להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק: ס) מקרא סופרים (ס) ארץ ארץ. כלומר מה שקורין ארץ ארץ דלא כתבינן ההברה דלא כתבינן יו״ד בין אל״ף לרי"ש ובין רי"ש ללד"י וכן נמי ארץ דלא כתבינן ב׳ אלפי״ן או ה״א סמוך לאל״ף ויו״ד בין רי״ש ללד״י וכן שמים דלא כתבינן שאמים אל״ף בין שי״ן למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים: הלכה למשה מסיני. דנקראין הכי: עיטור סופרים אחר תעבורו. ולא

כתיב תעבורו אחר. והיינו עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר נוגנים. ולא כתיב אחר נוגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אל. ולא כתיב כהררי אל לדקתך. דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים. באחיתופל כתיב: באים דוגבנחה. [קרי ולא] כתיב: לה דפליטה. שניהן כתובין בירמיהו: אם דהגד הוגד

אליים. דכולהו הני קריין ולא כתיבן: וכחיבן ולא קריין נא דיסלה. דנעמן:

אם אבדו אינו חייב באחריותו ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום דיפנו אבהתהון דינוקי למצותא דשבתא ואיבעית אימא משום דבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כדאמר שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שכר שימור מ"ם לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר) פיסוק טעמים דאורייתא הוא ∘דא"ר איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב מ"ד יויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק טעמים

חייב באחריותן: דיפנו אבוהון דינוקא (מצומא דשבחא. שאבות התינוקות פונין למצות שבת ומשתעשעין עם התינוקות ואם יקראו התינוקות לכתחילה יחושו לבטולם: ויקיר עליהון עלמא. על התינוקות שמתוך שאכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן ואין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור. בתמיה. כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני׳ דקתני ולא ילמדנו מקרא בגדול היא מדקחני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשנינן לעיל חסורי מחסרא שינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור. ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והכי פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הנאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנא לא ילמדנו מקרא נהי דמוקמת ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו מקרא סופרים ועיטור סופרים וקריין ולא שימור אבל בנות אפי׳ קטנות לא בעו כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קסבר מקרא מופרים 🐠 ארץ שמים מצרים יעימור פיסוק טעמים דחורייםה הוה. וחסור ליטול על לימודם שכר דכיון דמדאוריי׳ סופרים 2אחר תעבורו 3אחר תלך 4אחר נינהו הוו להו כחוקים ומשפטים: תאסף זקרמו שרים אחר נוגנים יצדקתך מפורש זה תרגום. דמפרש ליה כהררי אל הקריין ולא כתיבן ואו יפרת דבלכתו לקרא: ושום שכל אלו הפסוקים. איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק. יבאים ₪ דנבנתה יילה דפלימה (בן וואת דהגד וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם הוגד 12אלי דהגורן 13אלי דהשעורים הלין קריין מבין המקרא כפי תנועת הטעמים ולא כתבן וכתבן ולא קריין יינא דיםלח כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:) נפקא

> מקרא סופרים. הקריאה שמסרו לנו הראשונים שנקראו סופרים: ועטור סופרים. תיבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כחיבן. חיבות הנקראות ולא נכתבות: כחיבן ולא קריין. שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני. כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארך ארץ. שכשיש בו אתנחתא נקרא ארץ בקמץ:

מינה לפסוקי טעמי: המסורות.

מה שנמסר במסרה: אמר רבי ילחק

שמים מלרים. שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאילו היתה בהם: עטור סופרים אחר מעבורו אחר חלכו אחר מאסף קדמו שרים אחר נוגנים. כל הני אחר מיותרין הן ואינן אלא לתפארת הלשון דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון: צדקחך כהררי אל. הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה לומר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין לנדקת השם אלא שכתב כהררי אל לתפארת הלשון. ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים היינו שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישתמע אח״כ תלך ואח״כ תעבורו ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח״כ נוגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלת אל לומר שמלת אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק ופירוש אל לדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלכו אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הנוגנים שהנוגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילתא בטעם הקריאה: **קריין ולא כחיבן פרת** דבלכסו. בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב: איש דכאשר ישאל. בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנסה. בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו' באים קרי ולא כתיב: לה דפליטה. בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כחיב: אם דהגד הוגד. ברות ויען בועז ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב. מיהו בספרים שלנו קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהגך דקריין ולא כתיב. אני דהגורן. ברות נמי הוא ותאמר אליה את כל אשר תאמרי אלי אעשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן ותעש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אלי דהגורן אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים. ברות נמי הוא ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אלי אלי קרי ולא כתיב: כ**סיבן ולא קריין נא דיסלה**. במלכים בהשתחויתי בית רימון יסלח נא ה' לעבדך כתיב נא ולא מקרי:

(ה) גמ' מהרא סופרים ינקינו קופרט אָרֶץ אָרֶץ שָׁמֵיִם מִצְרַיִם וכו׳ אחר תלכו אחר: (ב) שם נאים דונבנתה: (ג) בש" ל"ה אם היה שכיר וכו' נותנין לו שכר שבת: (ד) ד"ה אלא גבי שבת. מי דקתני לא קורין בתחילה לאו משום וכו' שרי בהבלעה אלא כדי דיפנו מזכנעה אלא ברי ליפט אבהתהון דינוקי למלוותה דשבתא שאם היו וכוי בדבר קשה היה טרודין כל"ל והד"א ותיבות אבל שונין נמחק: (ה) ד"ה מקרא סופרים אֶרֶץ אֶרְץ כלומר וכו׳ וכן נמי אֶרֶץ דלא וכו׳ וכן שָׁמַיִם דלא וכו׳ וכן מִצְרִים: לנמ זכר זכן הַאָּבוּיִם. (ו) ד"ה את דהגד הוגד אלי דהגורן וכו׳ כולהו הני:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולא כתיבן פרת כו'. נ"ב ובספרינו עוד לי (וכ"ה במס' סופרים פ"ו ה"ח) בני דולא אבו (שופטים כ). כן דבן המלך (ש"ב יח). לבאות דקואת ה' (מ"ב יט). בניו של סנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) תא"מ:

פירוש הרא"ש

ריפנון אכוהון דינוקא למצותא. אם היו קורין נתחילה היה חמור להם והיו לריכים להאריך והאבות מלפין לסעוד עד שיבואו ומבטלין עונג שבת אבל מה שקראו מאתמול שונין בו היום כי אינן לריכין להאריך בו: ויקיד להון עלמא. ואינם יכולים לסבול המורח ללמוד דבר סמור: שבוי וסת. המשנה וסתו ומנהגו שהוא נהוג בו לסעוד בכל יום: בנות מי בעיין שימור. שאין דרכן לטייל ברחובות ומאי אינטריך לאשמועינן שמותר ללמוד בנותיו והא אין נוטלים עליהם שכר ואפילו לעלמן יכול ללמד בדבר שאין נוטלין עליו שכר ומתני סתמא קתני ומלמד את בניו דמשמע אף בנות בכלל: דאורייתא הוא. ואין נוטלין שכר: מפורש זה תרגום. שמפרש המקרא: ושום שכל אלו הפסוקים. שבל אלו הפסוקים. שבשנילם מפסיקין נין דנר לדכר: ויבינו במקרא זה פיסוק שעמים. שעל ידי הניגון מבינין לחבר המקרא למעלה או למטה: אלו הססורות. מסות שמביים מרכזות במכונות שמביים מכונות שלו המכונות שמביים מכונות שלו שלו שלו שלו המכונות שמביים מכונות שלו שלו שלו שלו המכונות שמביים מכונות שלו המכונות שלו המכונות שלו המכונות שמביים מכונות שלו המכונות שלו המכונות שלו המכונות שלו המכונות שלו המכונות במכונות של המכונות של המכונות של המכונות שלו המכונות של המכונות של המכונות של המכונות של המכונות של המכונות של או המכונות של ויתרות: מקרא סופרים ארץ ארץ. שמשתנה נאתנחתא וכן שמים מלרים שאין קורין שמים מגרים נחירק: עשור סופרים. כמו רק הנמות גא סרו דמתרגמינן לא עטרו שהוסרו מן התיבות אותיות הראויות להנתן בהם: אחר תעבורו. היה ראוי לכתוב בוי"ו דהוה משמע סעדו לבכם ואח"כ תעבורו אבל

השתא דכמים בלא וייו משמע סעדו לגכם אחר שמעבורו וכן כולם: משפשיך תחום רבה. היה ראוי לכמוב ומשפטיך בוי"ו: פרת דבלבתו. בלכמו להשיב ידו על נהר פרת פרת לא כמיב וקרי: איש דבאשר ישאל איש בדבר אלהים. לאמימופל: באים דוגבגתה. הנה ימים גאים ונצמה: את דהגד הוגד לי. את אשר עשית דרות: לי דהשעורים. (את) שש השעורים [האלה] נתן לי: נא דיםלה. בנעמן כתיכ:

כמו עני שכל ימות החול אוכל פת חריכה ונשבת אוכל בשר, הכי גרסיטן תחילת חולי, מחוך כך מתחיל לחלות, ואית דגרסי חולי מעים (רשבים ביב קפו). זה מקרא. לשון עברי של חומש (מגידה ג.). אלו הפסוקים. היאך

מוסף רש"י אם אבדו אינו חייב באחריותן. אם איכע נהן קלקול נשנת אין חייב לשלה (ב־מ נח.). ואם היה שכיר כמו ענ שבת. שנוע, שכיר שבוע. שמיטה שלמה, נותנין לו שכר שבת. שנגלע נשכר שלה הימים ואיט מפוכש לשנת (שם). שינוי וסת. משנה וסת ואוכל יותר, שאינו רגיל לאכול, היינו תחילת חולי מעים (טנהדרין קא.) וסת, חוק,

בון שכר שימור: שבר פיסוק בעמים דאורייתא. ואסור ליטול שכר עליהם: אלו הפסוקים. מקום שהפסוק מקיים שם: ואמרי לה אלו המסורות מאן דאית ליה פיסוק טעמים לאו דאורייתא המסורות מאן דאית ליה פיסוק טעמים לאו דאורייתא מפרות המסורות מסורות מסורות ומסורות: במקרא סופרים. דלנאורה משמע דאחר מסורות מסורות ומסורות סופרים ארץ ארץ. [שמשמעין] באסנמתא וחקף קטן שמים מלנים: עישור סופרים. דלנאורה משמע דאחר מעבורו וכן אחר מאסף ואחר מסמבר אחר טוגים ואחר משמע: פרת דבלבתו. להשיב ידו בנהר פרת פרת מיום בו ונקביה איש דבאשר ישאל. פיי כאשר ישאל של איש בדבר האלהים איש קרי ולא ממיב: באים דונבגתה. הנה ימים באים ונבנתה באים ונכנתה באים קרי ולא מקי: את דהגד הוגד. הנד הוגד לא אם אשר עשימ: אלי דהגורן. אלי אם לכנ ימים באים ונים לא: נא דיסלה. בעמק:

שבר שבוע נותגין לו שבר שבת ואם אברו חייב באחריותן. לדין שומר שכר דמחייב גגינה ואצידה ואין להקשות הפלי שמים הוא דקבלת שכר לאו הפלי שמים: אלא היינו טעמא דאין קורין גראשון דיפנו אביהם של חינוקות ולאו משום שכר שבת כלל אלא אפיי כשאביהם של חינוקות מלמדין אותן בחנם שיהיה להם פנאי שיהא פנוים לסעודת ינסה ותנום עם כל שבח לכנה מה חפיי בטופים עד ממיקות מנחתין מחון בנחם שיהים ניסם פחהי מהם פרום מטחות שבת זלם יקראו בראשון ישהו שהייה מרובה וה"ה אם יש להם מלמד בשכר שאסור מהאי טעמא דאר שונין בראשון. דמו ליכא שהייה כל כך כיון שמלמדים כבכ: לפצרורה. דשבחור: ואיבעית איישא. טעמא דאין קורין מוסו כדסבת אוכלים טפי מבחול ויקיר עלייהו עלמא כלומר שכבדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לעסוק ולטרוח וללמוד בראשון: בגות בי בעיין שיבור. ומתני סממא קתני בין בנים ובין בטח ובטח ליכא יולאכיוח ולא בעיא שימור א"כ לא שייך